Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, judecător Damaschin Constantin
Dosarul nr. 21r-1607/23
1-23045056-02-21r-19062023

D E C I Z I E

20 mai 2024 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău
având în componenţa sa:
Preşedintele de şedinţă Oxana Robu
Judecătorii Stelian Teleucă și Silvia Gîrbu

judecând în procedură scrisă, în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul avocatului Cașu Iulian, în interesele condamnatului Darii Vasilii, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25 mai 2023, prin care a fost respinsă plângerea avocatului Cașu Iulian, în interesele condamnatului Darii Vasilii, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a libertăţilor fundamentale, ca fiind neîntemeiată.

Termenii de examinare a cauzei:
Prima instanță: 28.03.2023 – 25.05.2023;
Instanța de recurs: 19.06.2023 – 20.05.2024.
Procedura de citare legală a fost efectuată.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Chişinău, a-

C O N S T A T A T:

Soluția și argumentele instanței de fond:

1. *Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25 mai 2023,* a fost respinsă plângerea depusă de către condamnatul Darii Vasilii, concretizată de avocatul Cașu Iulian împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, referitoare la condiţiile de detenţie în Penitenciarul nr. 4 - Cricova,

care conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, ca fiind neîntemeiată.

2. *Pentru a se pronunța cu încheierea dată, instanța de fond a reținut că*, la 27 martie 2023 a parvenit spre examinare plângerea depusă de către condamnatul Darii Vasilii, concretizată de către avocatul Caşu Iulian, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

3. În motivarea plângerii, condamnatul Darii Vasilii, precum şi avocatul acestuia, Caşu Iulian, au menţionat că, detenţia petentului în Penitenciarul 4-Cricova i-a cauzat daune în proporţii considerabile drepturilor şi intereselor ocrotite de lege ale acestuia, fiind deţinut în condiţii inumane şi degradante, manifestate prin severe suferinţe psihice, fizice şi prejudicii morale. Nu i-au fost asigurate toate garanţiile siguranţei persoanei, acesta a fost supus unei detenţii în condiţii inumane şi degradante, contrare prevederilor art.3 din Convenţia Europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

4. Astfel, partea apărării solicită constatarea faptului că condamnatul Darii Vasilii a fost deţinut în Penitenciarul nr. 4 - Cricova în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia Europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi reducerea pedepsei prin aplicarea prevederilor art. 473[4] din Codul de procedură penală

Solicitările recurentului:

5. *Nefiind de acord cu hotărârea în cauză, în termen a declarat recurs avocatul Caşu Iulian, în interesele condamnatului Darii Vasilii, prin care solicită* admiterea recursului, casarea integrală a încheierii judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 25 mai 2023, cu trimiterea cauzei la rejudecare în primă instanţă, într-un alt complet de judecată.

6. În motivarea cererii de recurs a invocat că pe perioada deţinerii în Penitenciarul nr. 4 Cricova condamnatul Darii Vasilii a fost deţinut în condiţii inumane şi anume: celulele în care s-a deţinut erau supra-aglomerate, hrana era insuficientă şi de o calitate proastă, lipsea lenjeria de pat, în celule era limitat accesul la lumina zilei, condiţii sanitare erau precare.

7. Suplimentar, invocă refuzul sistematic al administraţiei instituţiilor penitenciare în acordarea asistenţei medicale precum şi tratamentului medical necesar deţinuţilor, aprovizionarea proprie cu medicamentele necesare pentru tratarea maladiilor de care suferea deţinutul Darii Vasilii, aprovizionarea exclusivă din cont propriu cu haine, lenjerie de pat, obiecte de uz casnic, veselă de bucătărie.

8. Reiterează că penitenciarele în care s-a aflat în detenţie Darii Vasilii

erau dotate cu saltele uzate şi murdare, iar accesul la apă caldă în celule lipsea.

9. Mai mult, în celulele unde s-a deţinut Darii Vasilii, suprafaţă era mai mică decât 2 m per persoană.

10. Susține că Darii Vasilii nu a avut parte de asistenţă juridică în partea ce ţine de realizare dreptului la condiţii decente de detenţie, iar administraţia penitenciarelor a refuzat întotdeauna aprovizionarea cu pachetul unic cu alimentaţie pentru ziua deplasării în instanţa de judecată, astfel încât era nevoit să suporte foame pe parcursul întregii zile.

11. De asemenea o problemă comună a celulelor în care s-a deţinut Darii Vasilii era lipsa accesului direct la lumina solară, precum şi procurarea materialelor de construcţie pentru reparaţia capitală şi curentă în celulele penitenciarului din contul deţinuţilor.

12. *Cu referire la procedura de judecare a cauzei, Colegiul penal menționează că, prin Legea nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) în vigoare din 22.08.2023 au fost operate modificări la art. 437-449 Cod de procedură penală.*

13. Potrivit noilor modificări operate la art. 447 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

14. Respectând art. 447 alin. alin. (1), (2) Cod de procedură penală, cât și principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă, până la data examinării recursului, în adresa instanței de recurs nu a fost depusă vreo referință asupra recursului declarat.

Aprecierea instanței de recurs:

15. Examinând materialele prezentate, în raport cu motivele recursului înaintat, Colegiul penal consideră justificat de a admite cererea de recurs, a casa încheierea contestată cu remiterea pricinii la rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată, pentru considerentele ce urmează.

16. Astfel, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa.

17. În conformitate cu prevederile art. 444 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanţele de fond în cazurile în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluţia.

18. În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: admite recursul, casând hotărârea, parţial sau integral şi ia una din următoarele soluţii, dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare.

19. Raportând materialele cauzei la prevederile legale enunțate mai sus se constată că, ultimele nu au fost respectate întocmai de către instanța de fond, ceea ce a dus la nerespectarea întru totul a dreptului condamnatului la un proces echitabil, în sensul că ultimul nu a beneficiat în deplină măsură de o anchetă efectivă, nefiind solicitate actele întru argumentarea soluției de admitere/respingere a cerințelor înaintate în interesele condamnatul Darii Vasilii.

20. În contextul normelor citate supra, Colegiul Penal atestă că concluzia instanței de fond referitor la respingerea ca fiind neîntemeiată plângerea avocatul Medeleanu Roman, în interesele condamnatului Olaru Ștefan, privind aplicarea prevederilor art. 473^2-473^4 Cod de procedură penală nu poate fi reținută, deoarece, condamnatul are dreptul să înainteze plângere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

21. Conform materialelor cauzei se stabilește că prin sentinţa Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 16 octombrie 2020 Darii Vasilii a fost recunoscut vinovat în săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 188 alin. (1) din Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Sentinţa a devenit definitivă la 02 noiembrie 2020.

22. Prin plângerea înaintată, petentul solicită constatarea aflării sale în detenţie în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru perioada în care a fost deţinut şi este în Penitenciarul nr. 4 - Cricova.

23. Astfel, potrivit înscrisurilor prezentate de către administraţia instituţiei penitenciare, Darii Vasilii se află în detenţie în Penitenciarul nr. 4 - Cricova, în următoarele perioade: de la 10 decembrie 2020 până la 24 noiembrie 2022 şi de la 02 februarie 2023 până la 25 mai 2023.

24. Actele cauzei denotă că, plângerea condamnatului Darii Vasilii, a fost adresată la 27.03.2023, când condamnatul se deţinea în Penitenciarul nr. 4 Cricova, iar potrivit rapoartelor Comitetului pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane și degradante (CPT), cât şi a practicii CEDO, în ceea ce priveşte condiţiile sanitare, iluminarea şi ventilarea, aceste probleme persistă în majoritatea încăperilor locative ale penitenciarelor din Republica Moldova, *excepţie fiind instituţia penitenciară nr. l din Taraclia, nr. 7 – Rusca şi nr. 17 din*

Rezina, prin urmare în Penitenciarul nr. 4 Cricova persistă condițiile inumane și degradante invocate de avocatul Iulian Cașu, în interesele condamnatului Darii Vasilii.

25. Mai mult ca atât, în rapoartele sale pentru anii 2013, 2014 şi 2015 privind condiţiile de detenţie ca urmare a mai multor vizite la Penitenciare din Republica Moldova, Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova („Centrul pentru drepturile Omului, care de asemenea acţionează în numele Ombudsmanului") a constatat probleme serioase, în special privind supraaglomerarea, calitatea mâncării, ventilarea şi accesul la lumina solară. Statul trebuie să se asigure că o persoană este deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii umane, că modul şi metoda de executare a măsurii să n-o supună suferinţei sau unor greutăţi de o intensitate care să depăşească nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi că, având în vedere cerinţele practice ale detenţiei, sănătatea şi bunăstarea să îi fie protejate în mod adecvat (a se vedea Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, §§ 92-94, CEDO 2000-XI, şi Popov c. Rusiei, nr. 26853/04. § 208 13 iulie 2006).

26. Mai mult ca atât, având Raportul anual de activitate pentru anul 2017, întocmit de Consiliul pentru Prevenirea Torturii potrivit căruia nivelul de supraaglomerare observat de CpPT într-un număr de celule este inacceptabil, iar potrivit Raportului de bilanț al activității sistemului penitenciar pentru anul 2017, urmare a ultimei evaluări a capacității de cazare a sistemului penitenciar s-a stabilit că, în prezent în condiții de 4m2, în instituțiile penitenciare pot fi plasate 6735 de persoane, față de 8 7635 de persoane câte se deținеau la 31.12.2017. Totuși, luând în considerare necesitatea repartizării pe interior a deținuților pe categorii separate, conform prevederilor art. 205 Cod de executare al RM, se înregistrează aproximativ 5000 de persoane deținute în condiții de supraaglomerare.

27. În conformitate cu art. 473^4 alin. (1) Cod procedură penală, la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu.

28. În contextul dat, instanța de recurs atestă că, erorile admise de către instanța de fond echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, ceea ce implică casarea încheierii, cu remiterea cauzei la rejudecare de către instanța de fond, în alt complet de judecată, pentru înlăturarea erorilor admise.

29. La rejudecarea cauzei instanța de fond urmează să înlăture lacunele comise, să examineze cauza sub toate aspectele, complet şi obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil şi în dependenţă de probele acumulate, să pronunţe o hotărâre legală, întemeiată şi motivată, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate de către participanții la proces, cât și în cererile de recurs, cu probele anexate.

30. În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 2), lit. c), 472 CPP al RM, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Se admite recursul avocatului Cașu Iulian, în interesele condamnatului Darii Vasilii, se casează integral încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25 mai 2023, cu remiterea cauzei la o nouă rejudecare în aceeași instanţă, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei: Oxana Robu

Judecătorii: Stelian Teleucă

Silvia Gîrbu

În conformitate cu prevederile alin. 8 art.339 CPP al RM, dacă unul dintre judecătorii completului de judecată nu are posibilitatea de a semna hotărârea, în locul lui semnează preşedintele şedinţei. În legătură cu demisia judecătorilor Curții de Apel Chișinău, Silvia Gîrbu și Stelian Teleucă în locul lor semnează preşedintele şedinţei, Oxana Robu.

Preşedintele şedinţei, judecător: ***Oxana Robu***